

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра менеджменту і маркетингу

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ**

Освітня програма Маркетинг

Спеціальність 075 Маркетинг

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Затверджено на засіданні кафедри
менеджменту і маркетингу
Протокол № 1 від “28” серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціальна відповідальність
Викладач (-і)	Романюк Михайло Дмитрович, професор, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту і маркетингу
Контактний телефон викладача	050-228-39-86
Е-mail викладача	romaniyk.md@gmail.com
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри, https://kmim.pnu.edu.ua/

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна «Соціальна відповідальність» входить до переліку нормативних дисциплін для студентів магістерського рівня підготовки за спеціальністю 075 «Маркетинг».

Мета вивчення даної дисципліни полягає у формуванні фундаментальних знань з теорії та практики соціальної відповідальності і відповідних професійних компетенцій, які забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки її суб'єктів.

Предметом вивчення дисципліни є теоретико-методологічні, методичні та практичні положення формування інституту соціальної відповідальності.

Вивчення даної дисципліни базується на діалектичному методі пізнання та загальноекономічних законах і має тісний зв'язок з такими дисциплінами, як економічна теорія, мікроекономіка, макроекономіка, економіка підприємства, економіка праці, організація і планування виробництва, маркетинг, менеджмент тощо.

Основними формами вивчення даної дисципліни є: лекції, семінарські і практичні заняття, а також самостійна робота студентів.

При проведенні семінарських і практичних занять головна увага приділяється поглибленню студентами теоретичних знань з методології, методики, технології та організації соціальної відповідальності з широким використанням навчально-методичної та додаткової наукової літератури. Закріплення знань забезпечується шляхом виконання передбачених навчальною програмою завдань. В основу семінарських і практичних занять покладена робота студентів по індивідуальних завданнях під керівництвом викладача.

За навчальним планом для вивчення дисципліни відводиться 30 аудиторних години навчального часу, в т.ч. 16 годин лекційного курсу та 14 годин практичних занять. Для визначення рівня засвоєння знань і рейтингу з дисципліни використовуються комплекти тестів, контрольних питань та індивідуальних завдань відповідно до тем.

3. Мета та цілі курсу

Мета дисципліни: формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності і відповідних професійних компетенцій.

Завдання дисципліни: вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого розвитку суспільства.

Цілі навчальної дисципліни згідно з вимогами освітньої програми:

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

1.1.сутність, види, категорії, еволюцію, концепції, моделі та рівні соціальної

відповідальності;

1.2. особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку;

1.3. місце соціальної відповідальності в управлінні організацією;

1.4. нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності;

1.5. моделі корпоративної соціальної відповідальності і створення різних типів корпоративної культури;

1.6. критерії, показники та методика оцінювання соціальної відповідальності;

1.7. особливості вияву соціальної відповідальності бізнесу в українських релігіях;

1.8. сутність соціальних інвестицій як форми вияву корпоративної відповідальності роботодавців;

1.9. сутність, складові та пріоритети розвитку соціально відповідальної політики управління персоналом;

1.10. екологічні аспекти соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання;

1.11. сутність, структуру, вимоги та особливості міжнародних стандартів соціальної звітності;

вміти:

2.1. формувати механізм управління корпоративною соціальною відповідальністю;

2.2. формувати ефективну взаємодію роботодавців з персоналом на засадах соціальної відповідальності;

2.3. формувати відносини підприємництва із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності;

2.4. визначати напрями активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності;

2.5. посилювати соціальну відповідальність суб'єктів розвитку через соціальне партнерство;

2.6. здійснювати моніторинг корпоративної соціальної відповідальності;

2.7. оцінювати ефективність корпоративної соціальної відповідальності;

2.8. розвивати корпоративну соціальну відповідальність як чинник підвищення конкурентоспроможності.

4. Результати навчання (компетентності)

Результати навчання:

5. Вміння застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

10. Професійно проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

Компетентності:

ПК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в сфері маркетингу в професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 8. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ПРН 8. Використовувати методи міжособистісної комунікації в ході вирішення колективних задач, ведення переговорів, наукових дискусій у сфері маркетингу.

ПРН 15. Збирати необхідні дані з різних джерел, обробляти і аналізувати їх результати із застосуванням сучасних методів та спеціалізованого програмного забезпечення.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		16	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		14	
самостійна робота		60	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I семестр	075 «Маркетинг»	I курс	Нормативний

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	семінари	самостійна робота
Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	2	1	6
Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	2	1	6
Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю	2	1	6
Тема 4. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності	2	1	6
Тема 5. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності	2	2	6
Разом за змістовим модулем 1	10	6	30
Змістовий модуль 2. Чинники ефективності соціальної відповідальності			
Тема 1. Екологічна компонента соціальної відповідальності	1	1	6
Тема 2. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності	1	1	6
Тема 3. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності	1	2	6
Тема 4. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності	1	2	6
Тема 5. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	2	2	6
Разом за змістовим модулем 2	6	8	30
Усього годин - 90	16	14	60

Для активізації процесу навчання студентів будуть творчо застосовуватись різноманітні навчальні технології та засоби, а саме: 1) на лекціях зосереджувати увагу студентів на проблемних питаннях соціальної відповідальності; 2) наводити конкретні приклади практичного застосування отриманих знань, звертатись до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; 3) заохочувати студентів до критичного сприйняття нового матеріалу замість пасивного конспектування; 4) на практичних заняттях створювати умови для дискусій з проблемних питань соціальної

відповідальності; 5)проводити презентації самостійних робіт, перехресну перевірку завдань самими студентами з наступною аргументацією виставленої оцінки; 6)з окремих питань програми ефективними формами активізації навчального процесу можуть бути ділова гра, аналіз конкретної виробничої ситуації (кейсу), виконання тестів, проведення занять у формі тренінгу тощо.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є: 1)контроль відвідування студентами занять; 2) заохочення навчальної активності; 3) справедлива диференціація оцінок.

Форми контролю

Робоча навчальна програма курсу “Соціальна відповідальність” передбачає здачу індивідуальних практичних завдань з таких тем: 1.Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку; 2.Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства; 3.Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю; 4.Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності; 5.Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності; 6.Екологічна компонента соціальної відповідальності; 7.Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності; 8.Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності; 9. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності; 10.Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні.

Експрес-опит (фронтальний опит) по лекційному курсу, який викладається; проводиться письмово за 7-10 хвилин до закінчення лекції. При невеликих затратах часу він дає можливість виявити засвоєння студентами матеріалу по тій чи іншій темі або її розділу. Окрім того, при цьому проводиться систематичний контроль відвідування лекцій.

Проведення експрес-опиту дозволяє виконати одночасно чотири функції: 1) контролюючу (контроль знань та паралельно присутніх на лекції); 2)організуючу (студент систематично читає матеріал та уважно слухає лекцію); 3)навчальну (організує студента та дає можливість себе контролювати); 4)розвиваючу (легко засвоюється матеріал або виникають додаткові запитання).

Дана перевірка знань є корисною не лише для студента, а й викладача, який систематично відчуває стан засвоєння тієї чи іншої теми або її питання.

Враховується активність студентів на заняттях, участь в дискусіях та в обговоренні проблемних питань, які ставляться на заняттях.

При виконанні згаданих форм контролю враховується також і відвідування лекційних і семінарських занять: лише студент, який не має пропусків (за винятком хвороби), може претендувати на здачу іспиту за результатами контролю знань.

6. Система оцінювання курсу

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{НР}$ (до 70 балів): $R_{дис} = R_{НР} + R_{ат}$.

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 - 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 - 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 - 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік	35 - 59

	(позитивну оцінку)	
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 - 34

7. Політика курсу

Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі. Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу. Структура білета включає 4 завдання. Правильна відповідь на 1,2 і 3 завдання білету оцінюється максимум 10 балів, задача максимум 20 балів.

Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а відмічений пропуск округляється.

8. Рекомендована література

1. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) www.globalcompact.org.ua.
2. Міжнародна організація праці: Конвенції та рекомендації, ухвалені міжнародною організацією праці. — Женева: МБП, 1999. — У 2 т. — 242 с.
3. Європейська соціальна хартія (переглянута) // ВВР.- 2006. — № 43. — С.418. <http://www.oecd.org/department>.
4. Положення «Про Національну тристоронню соціально-економічну раду» / Затверджене Указом Президента України від 29.12.2005 №1871 // <http://www.rada.gov.ua>.
5. Глобальна ініціатива щодо звітності (Global Reporting Initiative, GRI, 2000).
6. Зелена книга ЄС «Популяризація європейських засад корпоративної соціальної відповідальності» (EU Green Paper «Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility, 2001).
7. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Ф. Котлер, Н. Лі ; Пер. з англ. С. Яринич. — К. : Стандарт, 2015. — 302 с.
8. Саприкіна М. А., Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: посібник / М.А. Саприкіна, М.А. Саєнсус, А.Г. Зінченко, О.М. Ляшенко, Г.А. Місько (за наук. ред. д.е.н., проф. засл. діяч. науки і техніки О.С. Редькіна). — К.: Вид-во «Фабований лист», 2014. — 480с.
9. Колот А.М., Грішнова О.А. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Колота. — К.: КНЕУ, 2016. — 501с.
10. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник/ О. Гирик, О.Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон.наук, проф. А.Я. Кузнецової. — К.: УБС НБУ, 2009.
11. Краплич Р. Корпоративна соціальна відповідальність українського бізнесу: Досвід Фондації Острозьких : Посібник для бізнесу та неприбуткових організацій / Р. Краплич; Фондація ім. князів-благодійників Острозьких. — Рівне, 2015. — 74 с.
12. Лазоренко О., Колишко Р. та ін. Посібник із КСВ. «Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності».- К.: Видавництво «Енергія», 2018.- 96с.

13. Романюк М.Д. Соціальна політика України: сучасна стратегія, регіональні пріоритети // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Економіка. – Івано-Франківськ: Плай, 2014.–Вип 10. С. 3-10.
14. Романюк М.Д. Соціальні диспропорції українського суспільства і соціальна нерівність регіонів України : напрями скорочення та вирівнювання. / Вісник Прикарпатського університету. Серія: Економіка. – Івано-Франківськ: Плай, 2015.–Вип 11. С. 3-12.
15. Романюк М.Д. Застосування соціального аудиту в контексті соціально відповідального бізнесу. / Формування ринкової економіки. Зб. наук. праць – Спецвипуск: праця у ХХІ столітті: новітні тенденції соціального вимір, інноваційний розвиток – Київ: КНЕУ, 2016.– С. 313-319.
16. Романюк М.Д. Соціальні аспекти розвитку регіону за умов економічної кризи / М. Д. Романюк // Вісник соціально-економічних досліджень. - 2015. - № 1. - С. 254-259. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2015_1_34
17. Романюк М.Д. Міграційні процеси в Україні в контексті основних чинників сучасних соціальних ризиків // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Економіка. – Івано-Франківськ: Плай, 2017.–Вип 12. С. 142-151.
18. Гоголю О.П. Соціальна відповідальність бізнесу / О.П. Гоголю, І.П. Кудінова. – К. : Видавництво Національного університету біоресурсів та природокористування України, 2018. – 79 с.
19. Затеїщикова О.О. Етапи формування стратегії соціальної відповідальності бізнесу / О.О. Затеїщикова // Бізнес Інформ. – 2014. – № 2. – С. 200-205.
20. Зінченко А.Г. Корпоративна соціальна відповідальність 2005-2010: стан та перспективи розвитку / А.Г. Зінченко, М.А. Саприкіна. – К. : Вид-во «Фарбований лист», 2016. – 56 с.
21. Стратегія сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні на період до 2020 року. – офіційний сайт [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.svb.org.ua/sites/default/files/201309_strategiya_spriyannya_rozvitku_svb_v_ukrayini.pdf.

Викладач _____ Романюк М. Д.